

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/4560,Obchody-70-rocznicy-Zbrodni-Katynskiej-w-Lututowie-30-kwietnia-2010.html>

03.03.2026, 08:18

Obchody 70. rocznicy Zbrodni Katyńskiej w Lututowie – 30 kwietnia 2010

30.04.2010

Obchody rozpoczęły się o godz. 9.30 zbiórką pocztów sztandarowych przed remizą OSP. O godz. 10.00 odbyła się Msza Św. w kościele p.w. św. Piotra i Pawła w intencji siedmiu mieszkańców gminy Lututów, zamordowanych przez NKWD w 1940 r. Następnie wszyscy mieszkańcy gminy oraz delegacje w asyście pocztów sztandarowych udali się pod obelisk poświęcony lututowianom zamordowanym i poległym w obronie Ojczyzny. Wartę przed pomnikiem pełnili harcerze ze Szkoły Podstawowej w Lututowie, żołnierze Sieradzkiej Brygady Wsparcia Dowodzenia pod dowództwem kpt. Cezarego Kacprzaka. Nastąpiło odegranie hymnu państwowego i podniesienie flagi państwowej. Wystąpił Józef Suwara, wójt gminy Lututów. Podkreślił, że uroczystość ma na celu oddanie hołdu lututowianom poległym w Katyniu. Po powitaniu delegacji, gości i rodzin katyńskich oddano salwę honorową na cześć osób, które zginęły w czasie II wojny światowej, m.in. w Katyniu. Następnie ks. Mariusz Giwerski, proboszcz parafii lututowskiej, odmówił modlitwę w intencji ofiar Zbrodni Katyńskiej z Lututowa. Pierwszy wieniec – od społeczności gminy Lututów – złożył wójt w asyście radnych. Kolejną wiązanek złożył Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi i Uniwersytet Łódzki. W dalszej kolejności kwiaty złożyli przedstawiciele Wojewody Łódzkiego, powiatu wieruszowskiego, rodzin katyńskich, Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Sybiraków, Prawa i Sprawiedliwości, I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Wieluniu, II Liceum Ogólnokształcącego im. Janusza Korczaka w Wieluniu, Liceum Katolickiego im. ks. bp. Teodora Kubiny w Wieluniu i Liceum Ogólnokształcącego im. Wojciecha Urbańskiego w Złoczewie. Zapalono okolicznościowe znicze. Tę część uroczystości zakończono odegraniem i wspólnym odśpiewaniem roty.

O godz. 11.30 nastąpiło uroczyste posadzenie dwóch Dębów Katyńskich. Dęby są symbolem siły i niezłomności, hołdu i wiecznej pamięci zamordowanych przez NKWD. Dąb upamiętniający ppor. Mariana Gwiazdowskiego posadzili: syn Marian Gwiazdowski i pozostali członkowie rodziny, prof. dr hab. Albin Głowacki z Uniwersytetu Łódzkiego i Joanna Grzybek, uczennica Szkoły Podstawowej w Niemojewie.

- Ppor. MARIAN GWIAZDOWSKI, ur. 25 sierpnia 1912 r. w Niemojewie. Gimnazjum ukończył w Lututowie. Był nauczycielem w Publicznej Szkole Powszechnej w Telemachach na Polesiu. W 1939 r. został zmobilizowany do Wojsk Ochrony Pogranicza. W wigilię w grudniu 1939 r. został aresztowany przez NKWD. Osadzony został w twierdzy w Brześciu Litewskim. W lutym 1940 r. jako jeńiec został wywieziony w kierunku wschodnim. Zastrzelony przez sowietów jako oficer Wojska Polskiego.

Dąb poświęcony pamięci st. przodownika Walentego Kubasiewicza posadzili: siostrzenica Dorota Paroń, aspirant Marek Kopacki, kierownik Posterunku Policji w Lututowie oraz Hubert Grzesiak, uczeń Katolickiej Szkoły Podstawowej w Chojnach.

- St. przodownik Policji Państwowej WALENTY KUBASIEWICZ, ur. w 1898 r. w Lututowie. Był funkcjonariuszem Komendy Wojewódzkiej w Łucku. Zamordowany został w 1940 r. w miejscu

dotychczas nieustalonym. Figuruje na tzw. Ukrainkiej Liście Katyńskiej.

Następnie odbyła się uroczystość nadania imienia ulicy, łączącej Rynek z Gimnazjum. Uczestnicy uroczystości przeszli na drugą stronę Rynku, gdzie odsłonięcia tablicy z nazwą ulicy im. ppor. rez. Jana Pawła Stalskiego dokonali wspólnie: Barbara Hojka, przewodnicząca Rady Gminy, Kazimierz Bartoszek, wójt gminy, sprawujący urząd w latach 1990-1997, Marian Teodorczyk, przewodniczący rady gminy trzech kadencji oraz córka i syn por. Stalskiego. Przewodnicząca przedstawiła uchwałę Rady Gminy i życiorys por. Stalskiego. Uroczystego poświęcenia dokonał ks. kanonik dr Jacek Bąk, kanclerz Kurii Diecezji Kaliskiej.

- Ppor. JAN PAWEŁ STALSKI, ur. 9 czerwca 1900 r. w m. Cierno. W latach 1918-1922 uczęszczał do Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Jędrzejowie. Maturę uzyskał w 1924 r. w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Tomaszowie Mazowieckim. Brał udział – jako ochotnik – w wojnie z bolszewikami. Uczestniczył w bitwach pod Kowlem i Sarnami w woj. wołyńskim. Od września 1924 r. był nauczycielem publicznych szkół powszechnych, m.in. w Strzebinie i w Lututowie. Nauczał przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego. Z dniem 1 września 1929 r. został mianowany podporucznikiem rezerwy piechoty i przydzielony do pułku piechoty w Kaliszu. Był aktywnym działaczem takich organizacji jak: Związek Obrony Kresów Zachodnich, Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej Państwa, Ochotnicza Straż Pożarna oraz komendantem „Strzelca” w Lututowie. Zmobilizowany w sierpniu 1939 r., dostał się do niewoli sowieckiej. Przebywał w obozie w Starobielsku. Zamordowany wiosną 1940 r. w Charkowie.

O godz. 11.50 nastąpiło uroczyste posadzenie dalszych czterech Dębów Katyńskich. Posadzenia dębu upamiętniającego ppor. Mariana Stanisława Baranowskiego dokonali: bratankowie Michał i Marian Baranowscy, prof. dr hab. Maria Blomberg z Uniwersytetu Łódzkiego, Dorota Teodorczyk, wychowanka ppor. Baranowskiego i Adrian Dudkiewicz, uczeń Szkoły Podstawowej w Lututowie.

- Ppor. MARIAN BARANOWSKI, ur. 7 maja 1912 r. w Naramicach. Był nauczycielem, a zarazem kierownikiem Publicznej Szkoły Powszechnej w Popielinie w latach 1935-1938. Zmobilizowany został w 1939 r. Dostał się do niewoli sowieckiej. Osadzony został w obozie w Kozielsku. Zamordowany wiosną 1940 r. w Katyniu.

Posadzenia dębu poświęconego pamięci rtm. kaw. Emila Penno dokonali: dr Joanna Żelazko, p.o. naczelnika Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Łodzi, Michał Krzak i uczennica Aleksandra Pichlak.

- Rotmistrz kawalerii EMIL PENNO, ur. 19 września 1900 r. w Tomiszewie, pow. słupecki. Pracował jako administrator majątku Ciemniewskich w Świątkowicach. Zmobilizowany w roku 1939. Do niewoli sowieckiej dostał się na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej. Osadzony został w obozie w Starobielsku i wiosną 1940 r. zamordowany w Charkowie.

Posadzenia dębu pamięci st. posterunkowego Antoniego Sołtysiaka dokonali: sierżant Kamil Owczarek, funkcjonariusz Posterunku Policji w Lututowie, Andrzej Cewiński, sekretarz Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Hubert Gniłka, uczeń Szkoły Podstawowej w Hucie.

- St. posterunkowy ANTONI SOŁTYSIAK, ur. 25 lipca 1882 r. w Bolkowie. Od 16 marca 1937 r. pełnił funkcję komendanta Posterunku Policji Państwowej W Lututowie. Do niewoli sowieckiej dostał się na wschodnich terenach Polski. Osadzony został w obozie w Ostaszkowie. Wiosną 1940 r. został zamordowany w siedzibie Zarządu Obwodowego NKWD w Kalininie. Pochowany został w

Miednoje.

Posadzenia dębu pamięci por. Franciszka Sułkowskiego dokonali: przedstawiciele rodziny – syn Krzysztof Sułkowski i córka Elżbieta Strzemieczna oraz Magdalena Krysiak i Marcin Machała, uczniowie Zespołu Szkół Rolniczych w Lututowie.

- Por. FRANCISZEK SUŁKOWSKI, ur. 16 czerwca 1900 r. w Piaskach Lututowskich. Pracował w Sieradzu jako mierniczy przysięgły. W 1939 r. został zmobilizowany do 31 Pułku Strzelców Kaniowskich w Sieradzu. Do niewoli sowieckiej dostał się na wschodnich ziemiach Polski. Przewieziony został do obozu w Kozielsku. Zginął w Katyniu wiosną 1940 r.

Posadzenia dębu pamięci ppor. Jana Pawła Stalskiego dokonali: syn Andrzej Stalski, córka Krystyna Rożdżyńska, Edmund Duś, uczeń ppor. Stalskiego i Tobiasz Górny, uczeń Gimnazjum Publicznego w Lututowie.

- Ppor. JAN PAWEŁ STALSKI, ur. 9 czerwca 1900 r. w m. Cierno. Był nauczycielem w Publicznej Szkole Powszechnej w Lututowie. Do niewoli sowieckiej dostał się w 1939 r. i przebywał w obozie w Starobielsku. Zamordowany wiosną 1940 r. w Charkowie.

W dalszej kolejności nastąpiło odsłonięcie na budynku Gimnazjum tablicy pamiątkowej, poświęconej pamięci lututowian – ofiar Zbrodni Katyńskiej. Odsłonięcia tablicy dokonali wspólnie: prof. dr hab. Albin Głowacki (UŁ), prof. dr hab. Maria Blomberg (UŁ), Józef Suwara, wójt gminy Lututów, Anna Kądziela Dyczuk, dyrektor Gimnazjum Publicznego w Lututowie. Poświęcenia tablicy dokonał ks. proboszcz Mariusz Giwerski. Uczniowie gimnazjum i innych szkół złożyli kwiaty i zapalili znicze. Po odsłonięciu tablicy prowadzący serdecznie podziękował delegacjom, pocztom sztandarowym i wszystkim uczestnikom obchodów za udział i współpracę i serdecznie zaprosił na sesję popularnonaukową pt. „Zbrodnia Katyńska po 70 latach”.

Sesja popularnonaukowa rozpoczęła się o godz. 12.30 w sali gimnastycznej Gimnazjum Publicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Lututowie (ul. Krótka 5). Uczestników sesji – zaproszonych gości, słuchaczy, rodziny katyńskie i młodzież powitał wójt Józef Suwara. Sesję poprowadził prof. dr hab. Albin Głowacki, uczestnik prac Polsko-Rosyjskiej Grupy do Spraw Trudnych. Wygłoszono referaty:

- prof. dr hab. Maria Blomberg (UŁ, przewodnicząca Klubu Historycznego im. gen. Stefana Roweckiego „Grotą” w Łodzi) – *Zbrodnia Katyńska*
- dr Marek Dutkiewicz, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego, filia w Piotrkowie Trybunalskim – *Badania terenowe w Lesie Katyńskim w latach 1994-1995*
- Antoni Galiński, Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi – *Lututowianie w Grobach Katyńskich*

Ostatni prelegent wzruszył słuchaczy, jak określali, „mówił sercem”. Wiele osób ukradkiem wycierało łzy. Zebrani nagrodzili go oklaskami na stojąco. Podsumowania obrad dokonała dr Joanna Żelazko (IPN). Na zakończenie wójt Suwara wręczył obecnym na uroczystości lututowskim rodzinom katyńskim publikację „600 lat Lututowa”. Andrzej Cewiński, sekretarz Wojewódzkiej Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa i Antoni Galiński z Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi rozdawali młodzieży, która włączyła się w organizację uroczystości, guziki oficerskie wykonane na wzór katyńskich.

Organizatorami uroczystości byli: Wójt Gminy Lututów, Dyrektor Oddziału IPN w Łodzi, Dyrektor

Gimnazjum im. Komisji Edukacji Narodowej w Lututowie, Prezes Towarzystwa Przyjaciół Lututowa, Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Lututowie.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

foto #1

foto #2

foto #3

foto #4